

Odgovor FLRJ ambasadi SZ

(Nadaljevanje s 1. strani)

ni uspelo in ji tudi ni moglo uspeti, kajti vsi zaprti belogardisti so uživali v svoji zločinu s strani protijugoslovanskega režima, ki je bil v Jugoslaviji, kakor tudi zaščitno fašistični okupatorji med vojno. Tako na pr. SUZANA BELUBEKOVA, katere ime se nahaja na omenjenem seznamu, je med okupacijo bila dobro znana epjevalca in prostituitka v kavarni »Kasabek« v Beogradu; po vojni je bila aretirana zaradi kraje in prostitucije. Po objavi resolucije Informbiroja je začela direktno delovati proti obstoječemu redu v FLRJ.

ALEKSEJ KRIZKO

Je med vojno deloval za račun obveščevalne službe tuje države, med okupacije pa za Gestapo. Bil je dobro znan organizator ruskih belogardistov, ki jih je pošiljal na sedev ruskega korpusa dobrovoljcev za borbo na vzhodni fronti. Po vojni je s svojim sovražnim delovanjem nadaljeval, da bi uničil obstoječi red v FLRJ.

To je moralno in politično lice omenjenih protirevolucionarnih elementov, teh belogardistov brez domovine, ki so vedno bili pripravljani vršiti najhujše in najodurnejše akcije proti vsemu tistemu, kar je napredno in demokratično. V tem kateremu koli gospodarstvu. V svoji notri pa predstavlja ambasada ZSSR v Beogradu takšne elemente kot vzore pobornikov prijateljskih odnosov med narodi FLRJ in ZSSR. To stališče dokazuje najmanj to, da ima sovjetska ambasada v Beogradu zgrešene pojme glede oblike, ki ji bi morali imeti odnosi med FLRJ in ZSSR. To se pravi med narodi FLRJ in ZSSR. Na ta način sovjetska ambasada ne samo zavestno žali vse narode naše države in demokratične nade, po katerem se oni ravna, temveč doprinese k poslabšanju odnosov med FLRJ in ZSSR.

Ceprav je vlada ZSSR dala po vojni sovjetsko državljanstvo tem belogardističnim elementom, na drugi strani ni nikdar predlagala jugoslovanske vladi, da bi se ti elementi vrnil v Sovjetsko zvezo niti ni šla za tem, da bi ona sama izvršila repatriacijo. Ravno nasprotno, predvsem pa po objavi resolucije IU, so ti in drugi elementi silnogo kova dobili novo hrabrost za svojo protijugoslovansko delavnost. Delovali so v prepričanju, da bo njihova aktivnost proti socialistični Jugoslaviji imela zaščitno pri sovjetski ambasadi v Beogradu, ker so oni sovjetski državljani.

Tudi je nedopustno, da vlada ZSSR, kot izhaja iz note ambasade, smatra, da morajo jugoslovanske oblasti tolerirati protirevolucionarno in ovadsko delovanje teh elementov samo zaradi edinega razloga, ker jim je vlada ZSSR naklonjena po vojni sovjetsko državljanstvo. Kar se pa tiče jugoslovanskih državljanov, o katerih je ambasada ZSSR nepravilno trdila, da gre za sovjetske državljane in katerih imena se tudi zapisana na imenovanem seznamu, pa je zunanje ministrstvo že večkrat dalo v svojih prejšnjih notah odgovor, da dokaz, v katerih izjavah, da so te osebe državljani FLRJ, ker niso nikdar zahtevali niti dobile pravice izbrati jugoslovanskega državljanstva. Zaradi tega predstavlja intervencija ambasade ZSSR v njihov prid nedopustno vmešavanje v notranje zadeve FLRJ.

Z obzoro jugoslovanskih oblasti, da proti zaprtim osebam postopajo z »nevarnostno in nevarnostno« v prejšnjih notah, obveščevalna vlada skriti v predmetnem vprašanju rešeno o položaju v Jugoslaviji pred demokratičnim javnim mnenjem ZSSR in vseh sveta, kakor tudi v slabi veri predstaviti v nepopolni ljudski dejarski socialistični značaj ljudskih oblasti naše države.

Vlada FLRJ odklanja z najglobljim omejenjem te tendencije trditve in ugotavlja, da so mišljenja, katerih sovjetska vlada in jugoslovanske ljudske oblasti popolnoma tuje in neznane demokratičnemu in socialnemu redu, ki je bil v Jugoslaviji uresničen v teku revolucionarne borbe narodov naše države.

Vlada FLRJ je bila prepričana, da bodo dejstva, ki jih je zunanje ministrstvo izneslo v prejšnjih notah, obveščevalna vlada skriti v predmetnem vprašanju rešeno o položaju v Jugoslaviji pred demokratičnim javnim mnenjem ZSSR in vseh sveta, kakor tudi v slabi veri predstaviti v nepopolni ljudski dejarski socialistični značaj ljudskih oblasti naše države.

Vlada FLRJ je bila prepričana, da bodo dejstva, ki jih je zunanje ministrstvo izneslo v prejšnjih notah, obveščevalna vlada skriti v predmetnem vprašanju rešeno o položaju v Jugoslaviji pred demokratičnim javnim mnenjem ZSSR in vseh sveta, kakor tudi v slabi veri predstaviti v nepopolni ljudski dejarski socialistični značaj ljudskih oblasti naše države.

Vlada FLRJ je bila prepričana, da bodo dejstva, ki jih je zunanje ministrstvo izneslo v prejšnjih notah, obveščevalna vlada skriti v predmetnem vprašanju rešeno o položaju v Jugoslaviji pred demokratičnim javnim mnenjem ZSSR in vseh sveta, kakor tudi v slabi veri predstaviti v nepopolni ljudski dejarski socialistični značaj ljudskih oblasti naše države.

Vlada FLRJ je bila prepričana, da bodo dejstva, ki jih je zunanje ministrstvo izneslo v prejšnjih notah, obveščevalna vlada skriti v predmetnem vprašanju rešeno o položaju v Jugoslaviji pred demokratičnim javnim mnenjem ZSSR in vseh sveta, kakor tudi v slabi veri predstaviti v nepopolni ljudski dejarski socialistični značaj ljudskih oblasti naše države.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Načrta za povišanje pokojnin ni mogoče odobriti

To je izjava dr. Palutana, potem ko je več mesecev nepristano obljubljal skorajšnjo ugodno rešitev tega vprašanja

Zelo uspešno javno zborovanje tržaških upokojencev je imelo med demokratičnim prebivalstvom Tržaškega okolišja velik odmev. U-pokojenci so prejeli z vseh strani pisma delavcev, brezposelnih in mladih delavcev v znak solidarnosti z njihovo pravično borbo.

Takoj po končanem zborovanju je odšla na predsedstvo cone delegacija upokojencev, da bi razpravljala s predsednikom o vprašanju povišanja pokojnin in o obljubah, ki jih je prav v tej zvezi dal sam dr. Palutana dva dni pred tržaškimi občinskimi volitvami.

Ista delegacija se je vrnila zaradi takratne odsotnosti dr. Palutana na predsedstvo še v sredo 28. t. m. Sprejel jo je sam dr. Palutana, ki se je na glade zaradi povišanja pokojnin priznal takole:

«Popolnoma razumem, v kakšnem težkem položaju se nahajajo tržaški upokojenci; zato so lahko presenečeni, da bodo našli pri meni vedno potrebno pomoč in ugodnost. Kar se pa tiče načrta za povišanje pokojnin tržaških upokojencev, moram na žalost javiti, da ne pride niti v poštev. Ko je bila na predlog Enotnih sindikatov ustanovljena posebna komisija, ki je izdelala ta načrt in je bil v to vključeno tudi predstavnik predsedstva cone, sem ta načrt celotno predložil vojaški upravi, za kar se danes kaj; moral bi bil že takoj v začetku odbiti zahteve Enotnih sindikatov kot neizvedljive.

V zvezi s pismom, ki sem ga poslal zvečer ES za upokojence dne 10. junija in v katerem sem izjavil, da bo načrt prav gotovo v naj-

krajšem ugodno rešen, moram dati, da je bil takrat resnično tak položaj, ki je dal upati v ugodno rešitev tega vprašanja. Če sem torej dal take obljube, sem to storil zato, ker mi je dala tak vtis, da bo ta vojaška uprava kot tudi italijanska vlada izpremenili svoje stališče do tega vprašanja ter sta izjavila, da je popolnoma nemogoče izvesti načrta za povišanje pokojnin, kot sem to tudi javil v pismu z dne 8. t. m.

Odločno pa zavračam vsako sumnjo in obzoro, da se pismo z dne 10. junija, v katerem sem objavil čim hitrejši in boljše rešitev vprašanja upokojencev, napisal iz kakršnih koli političnih namenov, ki naj bi služili v politične svrhe. Tudi ministru za delo italijanske republike Fanfaniju sem predložil v pridružitve ta načrt za povišanje pokojnin in on mi je odgovoril, da ne more tega odobravati, ker bi to pomenilo, da bi se položaj upokojencev Tržaškega okolišja spreminjal na škodo italijanskih upokojencev.

Glavna ovira za izvršitev in odobritev tega načrta je prav pomankanje denarnih sredstev. Zato moram pač ponovno poudariti, da načrt ne more biti na noben način odobren! Zdi mi se, da nosi prav ta tudi poglavitni predstavnik conekega predsedstva.

Težak položaj tržaških upokojencev bo torej lahko rešen tedaj ko bo to vprašanje rešeno tudi za italijanske upokojence. Kljub vsem tem ne pričakujem, da se bomo kot v preteklosti tudi v bodoče zanimali za vprašanje tržaških upokojencev ter storil vse, kar bo v moji moči, da se bo njihov položaj izboljšal.

To je končna izjava predsednika cone dr. Palutana, ki je prav v zadnjih mesecih tolkokrat obljubil, da bo vprašanje ugodno rešeno ter pokazal zainteresiranost za problem tržaških upokojencev. Danes mu je samozvel, da je načrt podpisal tudi predstavnik conekega predsedstva, za kar se tudi močno česa. Prav tako mu je žal, da je kdaj koli izrazil upanje in celo gotovost, da bo vprašanje tržaških upokojencev ugodno rešeno, kar bi namreč moral že takrat videti, da je bilo popolnoma nemogoče rešiti ga.

Nasli čitatelji se prav gotovo spominjajo vsebine pisma dr. Palutana, ki smo ga objavili v našem časopisu, v katerem se je govorilo o skorajšnji rešitvi tega prečnega vprašanja, o sijajnih rezultatih izvajanja istega načrta itd. Danes izjavlja isti predsednik, da je rešitev tega vprašanja popolnoma nemogoča — obenem pa poudarja, da se čuti zelo užaljen, če bi ga mogel kdo osumiti, da bi bil dal svoje optimistične izjave glede tržaških upokojencev samo v propagandne svrhe. No, gospod Palutana, izjavljamo vam lahko, da tega prav gotovo niste ni pomislil — kako tudi. Nekaj takega bi bilo popolnoma nemogoče. Po vsej skrb, ki jo je predsedstvo izkazalo za rešitev tega problema, pa bi si upali še kdo sumničati. Nikoli!

Mi lahko ugovorimo samo to, da ne naše delavnosti, posebno pa delavnosti v pokopju, poslušalo še ostaja stališče delodajalcev tako neizpročno? Ali imajo delavci tovarne Gaslini lahko sploh upanje, da bo nevarnost odpusta odstranjena?

Kakšen bo uspeh pogajanj, če ostaja stališče delodajalcev tako neizpročno? Ali imajo delavci tovarne Gaslini lahko sploh upanje, da bo nevarnost odpusta odstranjena?

Ob koncu sestanka so žene izvolile nov odbor, ki si je postavil nalogo, da bo krepko popril za delo.

Toda odgovorni krogi se motijo, če mislijo, da bodo take izjave razorožile naše upokojence. Se v večji vztrajnostjo in odločnostjo se bodo oprijeli svoje borbe ter zahtevali končno uresnitve svojih vprašanj. In v tej borbi lahko računajo na resnično pomoč in solidarnost vsega tržaškega demokratičnega prebivalstva.

Ob koncu sestanka so žene izvolile nov odbor, ki si je postavil nalogo, da bo krepko popril za delo.

Toda odgovorni krogi se motijo, če mislijo, da bodo take izjave razorožile naše upokojence. Se v večji vztrajnostjo in odločnostjo se bodo oprijeli svoje borbe ter zahtevali končno uresnitve svojih vprašanj. In v tej borbi lahko računajo na resnično pomoč in solidarnost vsega tržaškega demokratičnega prebivalstva.

Ob koncu sestanka so žene izvolile nov odbor, ki si je postavil nalogo, da bo krepko popril za delo.

Toda odgovorni krogi se motijo, če mislijo, da bodo take izjave razorožile naše upokojence. Se v večji vztrajnostjo in odločnostjo se bodo oprijeli svoje borbe ter zahtevali končno uresnitve svojih vprašanj. In v tej borbi lahko računajo na resnično pomoč in solidarnost vsega tržaškega demokratičnega prebivalstva.

Ob koncu sestanka so žene izvolile nov odbor, ki si je postavil nalogo, da bo krepko popril za delo.

Toda odgovorni krogi se motijo, če mislijo, da bodo take izjave razorožile naše upokojence. Se v večji vztrajnostjo in odločnostjo se bodo oprijeli svoje borbe ter zahtevali končno uresnitve svojih vprašanj. In v tej borbi lahko računajo na resnično pomoč in solidarnost vsega tržaškega demokratičnega prebivalstva.

Ob koncu sestanka so žene izvolile nov odbor, ki si je postavil nalogo, da bo krepko popril za delo.

Toda odgovorni krogi se motijo, če mislijo, da bodo take izjave razorožile naše upokojence. Se v večji vztrajnostjo in odločnostjo se bodo oprijeli svoje borbe ter zahtevali končno uresnitve svojih vprašanj. In v tej borbi lahko računajo na resnično pomoč in solidarnost vsega tržaškega demokratičnega prebivalstva.

Ob koncu sestanka so žene izvolile nov odbor, ki si je postavil nalogo, da bo krepko popril za delo.

Jutri stavka dekorativnih slikarjev

V ponedeljek stopijo v stavko dekorativni slikarji, ki so sklenili z njo nadaljevati, dokler jim delodajalci ne bodo ugodili njihovih upravičenih zahtev. Kot pa vse kaže, bo lahko njihovo vprašanje rešeno v čim krajšem času in to zaradi tega, ker so delodajalci nekaterih podjetij že sami ugodili zahtevam svojih uslužbencev ter jim povišali zahtevane draginjske kot tudi delovne oklade.

Večjašnje »Utlumissimes« so objavile vest o stavki dekorativnih slikarjev; kot glasilo desničarskih reakcionarnih krogov, katerim si peš niso moge kaj, da ne bi v poročilu o stavki pristavile, da bo trajala, dokler delavci ne bodo dosegli upravičeno rešitev svojih vprašanj, ali pa, dokler bodo sprevideli, da z borbo ne bodo mogli rešiti svojih zahtev. Lepa pomoč stavkačom delavcem; preden pričnejo s slavno napovedujojo »Utlumissimes« kapitulacijo. Pod temi pogoji pač domnevamo, da bi se vsi delodajalci tako omečali, da bi ugodili zahtevam svojih uslužbencev.

Občni zbor ZDTV 7. avgusta 1949

Vodstvo ZVEZE DRUSTEV ZA TELESNO VZGOJO sporoča, da bo v nedeljo dne 7. avgusta 1949 občni zbor vseh v tej zvezi včlanjenih društev.

Kraj in čas obnega zbora bo pravočasno objavljen v tisku in z dopisi.

Na podlagi pravil ima vsako društvo pravico na en glas, a na enega zastopnika na vsaki začetni 100 članov.

Trst 22. julija 1949.

Tajnik: Podpredsednik: F. Ludovisi Turk Danilo

Ropar fajdiga še vedno svohoden

Nino Fajdiga, zadnji član roparske tolpe, se še vedno izmikajoč. Včeraj dopoldne ga je inspektor Stetiški skupaj z drugimi možmi letnega oddelka iskal del v neprenehoma, od štirih zjutraj pa do 13. popoldne. Iskali so ga vsehovod, po mestu, po predmestjih in celo tja do Mil in tamkajšnje okolice. Tam so našli Fajdigo, ki je bil v svoji vsehovodni. Iskali so ga vsehovod, po mestu, po predmestjih in celo tja do Mil in tamkajšnje okolice. Tam so našli Fajdigo, ki je bil v svoji vsehovodni. Iskali so ga vsehovod, po mestu, po predmestjih in celo tja do Mil in tamkajšnje okolice. Tam so našli Fajdigo, ki je bil v svoji vsehovodni.

To so edini uspehi jutranjega lovca. Zločinca pa kljub temu da imajo o njem točne podatke, tako telesno kot tudi, kako je obložen, niso mogli ujeti. Fajdigo skritje pa postaja vse težavnejše. Po dobno je ranjen divjačin. Na policiji ne izključujejo možnosti, da bi se zločinec sam, naveličan vsega in utrujen, izročil policiji.

Na njegovo stanovanje pa prikaže najrazvostnejši upnik, ki iščejo Jannikovo in terjajo obroke, ki bi jih kupila plačati za stvari, ki jih je kupila na obroke. Prihajajo pa tudi kriminalci po svoje stvari, katere so svoj čas izročili v varstvo Jannikovi. Sedaj pa, ko se ladija potaplja, ide vsak to, kar se lahko dobi nazaj.

Na zaslišanih v petek, ko je Pie-ri skušal naprtniti vsu krivdo sebi in je celo spreminjal svoje prve izjave, Falbo pa vse zanika, so vse tri aretirane, t. j. Pieri, Falbo in Jannikovo pustili včeraj v miru.

Nesreči na delu

Na drugi kirurški oddelki glavne bolnišnice so večeraj zjutraj sprejeli v oskrbo delavca Jenka Marcela z Istre ceste 42. Omenjeni ima verjetno kostne poškodbe, ker ga je stisnilo na delu na nekem ameriškem tovornem parku v pristanišču pred skladiščem št. 64. Stisnil ga je med enim krakom ladijskega dvigala in vzhodni vrstni ladijskega skladišča. Ne sreča se je z godila okrog osmih zjutraj in je ranjenec ležal ob 13. popoldne šele potrebo, da se zateče v bolnišnico. 15 dni bo trajalo zdravljenje.

Ob 16.30 pa so na dermatološki oddelki glavne bolnišnice pripeljali 51-letnega delavca Karla Uršiča iz ul. S. Cilino 107. Omenjenega je opelja vrela smola po obrazu, prsih in zgornjih udih. Delu v pivovarni Dreher. 15 dni bo trajalo zdravljenje.

Iz sodniške beležnice

Zvečer 16. novembra lanskega leta sta se Castellano Pavel in Cipriano Domenico dobila v neki gostilni v ul. Udine. Med popivanjem sta se oba sprla. Kreganje je bilo

Ob 16.30 pa so na dermatološki oddelki glavne bolnišnice pripeljali 51-letnega delavca Karla Uršiča iz ul. S. Cilino 107. Omenjenega je opelja vrela smola po obrazu, prsih in zgornjih udih. Delu v pivovarni Dreher. 15 dni bo trajalo zdravljenje.

Ob 16.30 pa so na dermatološki oddelki glavne bolnišnice pripeljali 51-letnega delavca Karla Uršiča iz ul. S. Cilino 107. Omenjenega je opelja vrela smola po obrazu, prsih in zgornjih udih. Delu v pivovarni Dreher. 15 dni bo trajalo zdravljenje.

Ob 16.30 pa so na dermatološki oddelki glavne bolnišnice pripeljali 51-letnega delavca Karla Uršiča iz ul. S. Cilino 107. Omenjenega je opelja vrela smola po obrazu, prsih in zgornjih udih. Delu v pivovarni Dreher. 15 dni bo trajalo zdravljenje.

Ob 16.30 pa so na dermatološki oddelki glavne bolnišnice pripeljali 51-letnega delavca Karla Uršiča iz ul. S. Cilino 107. Omenjenega je opelja vrela smola po obrazu, prsih in zgornjih udih. Delu v pivovarni Dreher. 15 dni bo trajalo zdravljenje.

Ob 16.30 pa so na dermatološki oddelki glavne bolnišnice pripeljali 51-letnega delavca Karla Uršiča iz ul. S. Cilino 107. Omenjenega je opelja vrela smola po obrazu, prsih in zgornjih udih. Delu v pivovarni Dreher. 15 dni bo trajalo zdravljenje.

Ob 16.30 pa so na dermatološki oddelki glavne bolnišnice pripeljali 51-letnega delavca Karla Uršiča iz ul. S. Cilino 107. Omenjenega je opelja vrela smola po obrazu, prsih in zgornjih udih. Delu v pivovarni Dreher. 15 dni bo trajalo zdravljenje.

Ob 16.30 pa so na dermatološki oddelki glavne bolnišnice pripeljali 51-letnega delavca Karla Uršiča iz ul. S. Cilino 107. Omenjenega je opelja vrela smola po obrazu, prsih in zgornjih udih. Delu v pivovarni Dreher. 15 dni bo trajalo zdravljenje.

Ob 16.30 pa so na dermatološki oddelki glavne bolnišnice pripeljali 51-letnega delavca Karla Uršiča iz ul. S. Cilino 107. Omenjenega je opelja vrela smola po obrazu, prsih in zgornjih udih. Delu v pivovarni Dreher. 15 dni bo trajalo zdravljenje.

cev; zakaj neki, saj bodo tako slej ali prej prenehali s svojo borbo. Kako vse drugačen odgovor bi lahko delavci dali tem pisnom »Utlumissimes«, če bi bila borba Enotnih sindikatov še vedno resnično razredna borba, kot so jo delavske množice vodile pod vodstvom te sindikalne organizacije tri leta.

Občni zbor ZDTV 7. avgusta 1949

Vodstvo ZVEZE DRUSTEV ZA TELESNO VZGOJO sporoča, da bo v nedeljo dne 7. avgusta 1949 občni zbor vseh v tej zvezi včlanjenih društev.

Kraj in čas obnega zbora bo pravočasno objavljen v tisku in z dopisi.

Na podlagi pravil ima vsako društvo pravico na en glas, a na enega zastopnika na vsaki začetni 100 članov.

Trst 22. julija 1949.

Tajnik: Podpredsednik: F. Ludovisi Turk Danilo

ROPAR FAJDIGA ŠE VEDNO SVOHODEN

Nino Fajdiga, zadnji član roparske tolpe, se še vedno izmikajoč. Včeraj dopoldne ga je inspektor Stetiški skupaj z drugimi možmi letnega oddelka iskal del v neprenehoma, od štirih zjutraj pa do 13. popoldne. Iskali so ga vsehovod, po mestu, po predmestjih in celo tja do Mil in tamkajšnje okolice. Tam so našli Fajdigo, ki je bil v svoji vsehovodni. Iskali so ga vsehovod, po mestu, po predmestjih in celo tja do Mil in tamkajšnje okolice. Tam so našli Fajdigo, ki je bil v svoji vsehovodni. Iskali so ga vsehovod, po mestu, po predmestjih in celo tja do Mil in tamkajšnje okolice. Tam so našli Fajdigo, ki je bil v svoji vsehovodni.

To so edini uspehi jutranjega lovca. Zločinca pa kljub temu da imajo o njem točne podatke, tako telesno kot tudi, kako je obložen, niso mogli ujeti. Fajdigo skritje pa postaja vse težavnejše. Po dobno je ranjen divjačin. Na policiji ne izključujejo možnosti, da bi se zločinec sam, naveličan vsega in utrujen, izročil policiji.

Na njegovo stanovanje pa prikaže najrazvostnejši upnik, ki iščejo Jannikovo in terjajo obroke, ki bi jih kupila plačati za stvari, ki jih je kupila na obroke. Prihajajo pa tudi kriminalci po svoje stvari, katere so svoj čas izročili v varstvo Jannikovi. Sedaj pa, ko se ladija potaplja, ide vsak to, kar se lahko dobi nazaj.

Na zaslišanih v petek, ko je Pie-ri skušal naprtniti vsu krivdo sebi in je celo spreminjal svoje prve izjave, Falbo pa vse zanika, so vse tri aretirane, t. j. Pieri, Falbo in Jannikovo pustili včeraj v miru.

KINO

ROSSETTI. 16.30: »Gresniki brez greha«, W. Pigeon, D. Kerr, Lansbury. EXCELSIOR. 16.30: »Pustolovski yoriki«, Douglas Fairbanks, H. Carter. IMPER. 16.30: »Duga in telov, John Garfield, Lili Palmer.

FILODRAMMATICO. 14.30: »Lahko se je poročiti, tamo...«, Van Johnson. ITALIA. 14: »Petrovske mrzlice«, Clark Gable, Spencer Tracy.

ALABARDA. 14.30: »Grad nad Hudsonom«, Anna Serizab, John Garfield. IMPER. 15.30: »Sedmi kriz, Spencer Tracy.

VIALE. 15: »Razbojniki, J. Hall, V. Mc Laughlin. GARIBOLDI. 15, na prostem ob 21.30: »Blazno zaljubljenca, Mirna Loy, William Powell.

MSSIMO. 14.30: »Samostan sv. Klara«, Edda Albertini, Massimo Sersale. ARMONIA. 14.30: »Izven megle, Thomas Mitchell, J. Garfield.

SAVONA. 14: »Zverina v človeški podobnosti, Walter Pigeon, O. Trevor. ODEON. 14.30: »Glanni in Pinotto v bolju z razbojniki.

IDEALE. 14.30: »Rajna in skrivnostna Atlantida, M. Montez. MARCONI. 14.30, na prostem na 20.30: »Plameni na Zapadus.

KINO OB MORJU. 16: »Ziviljenje v trdnjavi, Estonski film. RADIO. 14: »Vlak se ustavi v Berlenu, Merle Oberon.

KINO V LJUDSKEM VRTU. 20.30 in 22.30: »Kapitlan Blooda, Olivia de Havilland, Errol Flynn. SKOLJET. na prostem ob 20.45: »Junaki s Pacifica.

AUSONIA. - teresa pri morju, 21.30: »Dva sestri iz Bostona. KINO V NABEZINI. Danes: »Zeleni peski.

KINO NA OPČINAH. 16, na prostem ob 20.30: »Na vzhodu gor, Jurij: »Nasilje.

GOSTILNA BROCCETTA. na prostem ob 21: »Skušnja iz Sudana, John Hall, Maria Montez.

njušo. Zato je bilo žalostno moje srec.

»Forej naprej! Pokonci glavo in pozabili! Na večer sva gotovo že v veselju družbi!

Izlok je dvignil glavo, pozabil pa ni mogel. Iskreno je želel in sveto prisegel na Peruna, da se mora se srečati s Tunjušem.

Proti večeru sta zagledala pred seboj prijazno dolino. Preprežena je bila z obelanim poljem; na rebrji je slonelo nekaj kot, ob cesti je samotarija majhna trdnjava. Pred vasjo je gorol ogenj.

»Vas? Vreza, omeni Radovan. »Tisti ogenj netijo popotniki kakor midva. Družba sva nasla!«

Radovan je krenil s ceste preko plaja naravnost proti ognju. Kakih dvajset oseb je čepelo in ležalo po tleh. Nekateri so bili divji, čisto podobni Hunom; samo da so bili razoglavi in so imeli dolge lase spleten v kite. Bili so rodovi Varhunu. Sami so se radi nazivali za Obre, da so bolj sloveli in so se jih ljudje bali. Drugi so bili prebovalci izza Crnega morja, alanskega rodu.

Ko sta se približala ognju, je Radovan udaril na plunko in zapela sta z iztokom poskočno pesem. Vse se je zganilo in se ozrlo ob ognja. Družba je planila pokonci

KOLEDAR

Nedelja 31. julija Ignacij, Jelenica
Sonce vzhaja ob 4.46, zahaja ob 19.36. Dolžina dneva 14.30. Luna vzhaja ob 11.38, zahaja ob 22.55.
Jutri ponedeljek 1. avgusta Vezir sv. Petra, Delomir

SPOMINSKI DNEVI
1477 je bil rojen Vercelleo Tizian, slavni italijanski slikar. Umrl je leta 1576.
1870 rojen pisatelj Rado Murnik.
1.8.1696 rojen češki učenjak in izumitelj strelodolva Prokop Diviš. Prvi strelodol je sestavljal l. 1754, opisal ga je v knjigi Descriptio machinae meteorologicae.
1.8.1914 Nemčija napove vojno Rusiji.
1.8.1942 težki boji na Blegušu nad Poljansko dolino na Gorenjskem.
1.8.1943 boji na Babni gori, kjer je padlo 70 italijanov.
1.8.1943 velike demonstracije v Ljubljani. Slovenci demonstrirajo proti italijanskim okupatorjem za izpušitev političnih ječnikov.

PRESKRBA

Oddaja nakazil. Do torka 2. avgusta morajo trgovci na drobno (trgovine z živili, pekarnice, mlekarnice itd.) oddati v obinskem prehranjevalnem uradu vse odrezke racioniranih živil, za katere je po tekel rok 31. julija.

Pri oddaji nakazil morajo predložiti uradu tudi knjigo klientov za odobritev. Uradne ure so od 8 do 19.

PROSVETNA

JUGOSLOVANSKI MATERI!

Zrasla si iz trpljenja in krvi svojih najboljših otrok, onih, ki jim ni bilo žal ničesar, niti lastne rosnice, še nedosanjane mladosti, ko so odšli v gozdove, da priborijo svobodo tebi in da pokažejo tudi drugim narodom pot do nje.

Raztrgala si ponižujoče in suženjske vezi, ki so te ovirale kakor srobit. Otvirale in ustvarjale tvojo svobodno rast, hromile delovni polet tvojim otrokom. Roke so jim bile od tega vse ohromljene, a pesti so se krčile v pest, ki je zahtevala svojo pravico in bila pripravljena, da si jo pribori.

V ognjeno sovražnikovo želo so sle po njo in si jo vzele, zato da bo njihova in da bodo z njo gradili svobodni sinovi svobodni dom svobodne zemlje ter dali od svojega studenca svobode piti vsem onim, ki želijo po njej.

Ti veš, kaj je svoboda. Poznaš njen pomen, ki ni le v izgonu okupatorja, v zmaji nad omni, ki so se mu udinjali, temveč tudi v premagovanju stotne zaostalosti, ki te je ustajevala in spravljala v odvisnost.

Pa so te zaradi tega obkrožali in hoteli vreti nate temno, umazano senco. Toda jaz jim nisem verjela. Nisem jim mogla, ker se je moje srce naučilo razlikovati laž od resnice, stvarnost od nestvarnosti, naučilo se je prislutiti dogajanje in spoznavati to, kar sme in kar ne sme biti.

Vsa drugačna je bila resnica! Vedela sem, da si ostala zvesta sama sebi in vsem onim, ki so ti dali svojo srčno kri. Izpolnjuješ samo njihovo naročilo in zato sem ti tudi letos lahke duše zaupala svojega otroka. Nisem se motila. Vem, da mu je dobro, bolje kot domu v mojem tesnem, temnem stanovanju, do katerega sonce skoraj ne pride in je zrak poleti tako zagaten. Ne peče me vest, da bi zaradi tega, ker sem ti ga zaupala, odjedala kruh tvojim otrokom. Vem, da ga imaš dovolj za vse, svoje in naše.

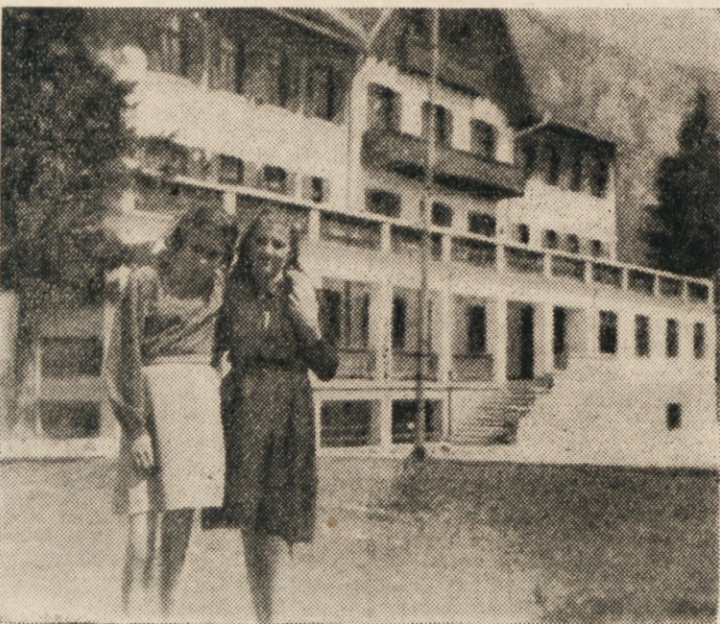
S ponosom grem mimo obkrožanih. Zavedas se pravilnosti svoje poti v korist uspeha trpečega človeštva in za resnico, ki je ena sama in mora postati vsem očita.

Občudujem te in, ker te občudujem, te še bolj ljubim, ti zemljo junakov dela za socializem, za bodočnost vseh zaslužljivih narodov. Hvala ti sem ti za vse, kar si dala in kar daješ se mojemu otroku.

TRŽASKA MATI

Tržaški otroci
tudi v Martuljku

HOTEL V MARTULJKU, KJER SE ZDRAVLJO NASI MALČKI, KI JIM JE ZAVRATNA BOLEZEN NEVARNO NACELA NJIHOVA PLJUČA.

Materina skrb za svojega duševno zaostalega otroka

V delavnici mizarkega mojstra se je zglasila žena, kateri se je na obrazu poznala borba za življenjski obstoj. Z malo negotovim korakom ji je sledil fant šestnajstleten let — njen sin. Pristopila je k mojstru in ga prosila, naj vzame sina v učenje. Možak se je ozrl po fantu, katerega sta neokretnost in pogled izdala, da ni tak, kakor so drugi fantje njegovega leta. Da bi se mojster dobrodu prepračil v svoji sumnji, je fantu nagovoril prav očetu. Vprašal ga je, kaj zna in kakšno je njegovo zadnje šolsko izpisevalo.

«No, povej, povej, — je silila moliti ter nazadnje, ker se je fant le predloži obotavljal, sama povedala mojstru, da njen sin v šoli ni uspeval, da je trde glave in da od drugega razreda osnovne šole dalje — ni prišel. Mojster, ki mu je čas zlato, je po vesil glavo k svojem delu, kar je ženi pomenilo, da ji ne more ustreči.

Uboga mati je odšla z upanjem

k naslednjemu obrtniku. Hodila je večerjati, hodila danes in ponavljala svojo prošnjo gluhim ušesom.

Ta primer me je spomnil še drugih otrok, ki niso, kakor bi morali biti, ker jih je narava prikrajšala pri delitvi svojih bogatih zakladov. Pustila jih je revnejši, slabotnejši na telesu in tudi na umu. Spomnil pa me je tudi mati, ki hoče in ne mara razumeti, kako je z njihovim otrokom, in zahteva od njega, kar nikoli ne bo mogel doseči.

Vojna, beda in pomanjkanje, otroške bolezni, boleznj staršev in alkohol pustijo na otroku teške posledice, mu dajo pečat manjvrednosti, ki je na otroku viden že na prvi pogled ali se odkrije komaj v prvih šolskih letih, pri šolskem delu. Vsaka mati je dolžna vedeti, da tak otrok nikakor ne spada v tiste šolske klopi, kjer se dajeta umsko in telesno zdravi otroci. On je bolnik in je pri učenju potreben drugega postopka. Tak otrok

Nekaj sličic iz življenja naših otrok na počitnicah v Sloveniji

Dala si ga z velikim zaupanjem v novo Jugoslavijo in s prepričanjem, da se vrne zdrav in krepak v tvoje naročje. Pa pojdi z menoj in pogledj v domek, ki ga je tam našel za oddih in razvedrilo. Toplo ti bo pri srcu, tako kot je meni, da je nekje dežela, ki ustvarja otrokom brezskrbno mladost.

V kraljestvu Zlatoroga smo, tam, kjer je očak Triglav tako blizu, da se ti zdi, da bi ga z roko dosegel, če bi napravil le še nekaj sto korakov in se le malo nagnil naprej. Vrhovi ponosnega Spika se ločijo v nebo in bedijo nad pravilno lepoto zemlje, ki se v ozkem prostoru razprostira pod njimi. Pokriva jo mehka, zelena trava, posejana s srebrnimi smrekami in jelkami, med njimi senca košatega drevoja in v tej sencji bel domovi oddiha. Eden je za otroke, ki bolujejo na zaprti pljučni jetiki. Zbrani so tu iz vse Jugoslavije, največ pa jih

je iz Slovenije in deset je naših. Na zemljo je pričel spuščati mrak svoja rahla krila. Sedaj so zbrani vsi pred domom. Druga pionirska četa je bila danes pohvaljena in njena načelnica sprejela prehodno zastavico. Zdravim ti jo, da jo čuvaš; ji pravi načelnik šeste pionirske čete. Nekaj trenutkov nato jih je polna vsa jedilnica. Ročice se dvigujejo in prosijo drugi obroki: mastnih žgančkov in sladkega toplega mleka.

Nasproti črnolase in črnooko Makedončice Mare Mirčeve sedi Tržačanka Lilijana Medica. Prijateljici sta postali v teh mesecih, odkar sta v domu. «Ali bi šla domov v Trst, Lilijana?» Okrogel obrazek, zasenčen z valovitimi plavimi lasmi, se nasmehne in črne oči se naprej zaskrivijo v odgovor: Ne! Nato rahlo odkima, kot da mora svoj «ne» potrditi, da bo bolj držal. «Čemu nočeš iti?» Iz grla se izvije plašen glas: «Je lepše tukaj!»

Tudi Maria Šukova noče iti. «V mesto je prah, so arti, konji, tu pa cele mesece nobenega ne vidiš in vsega imamo». Kaj se to pravi «vsega»? Solo vsak drugi dan, da se preveč ne utrudimo, knjig kolikor hočeš, izprehode in dnevo sobo, kadar dežuje. «Greš tudi na daljše izprehode?» «O, da», se oglasi Deljo Božičev. «Bili smo v Vrbi, kjer se je rodil Prešeren. Deljo je zdal načelnik čete, toda v začetku je nekajkrat celo pobegnil v gozd. «Nagajaj sem bila, pravi, zdaj pa sem se poboljšala. «No, kako pa je prišlo, da se si poboljšal?» «Na pionirskem sestanku so me kritizirali drugi pionirji.»

Kolonija na Lescah je nastanjena v moderni šolski stavbi. Skoz široka okna se vli v sobe zrak s planin, ki se razprostirajo v vencu usenokrog. Nekatje v daljavi je prižgana lučka. Močnejše žari od bližnjih luči. Kot zvezda miglja. Zdi se ti, da je res zvezda, ki se je utrlila in padla na zemljo, da razsvetli brezvezdatno poletno noč, v katero zdaj plove pionirska pesem.

V poslopju osnovne šole in gimnazije v Kranju je vse tiho. Pred vhodom pometa hišnica in to je edini znak življenja in opoldanske pripeki. «Ali ni nikogar?» «So, so, pa ne tu. V gozd so šli preko Save. Doma je Marija. V zgornjih prostorih jo najdemo.

Marija je v bolnišnici sobi. Pri oknu krpa srajčke, oblečke, hlače.

ke. Nikoli ji ne zmanjka. Kupi zlikanega perila ležijo na postelji, kajti otroci morajo biti snažni in ona je, kot da bi bila mati vsem dvestotim.

Tudi kolonija v Zgornji Siskiji se je udnila v šoli. Krasne učilnice z okni preko cele stene so spremenjene v spalnice. Veslo-poldan so bili v gozdu. Odšli so že takoj po začetku in malico so si nesli s seboj. Dečlice so tam trgale cvetlice in spletale venčke za v lase. Dečki so se igrali partizane in fašiste.

Med črnuško šolo in cerkvijo je kos dvorišča in kos zelene trate. Ko je na dvorišču še sonce, je na trati prijetna senca in tja se stisne po južini vsa pionirska družina. Vajo ima za dvojni nastop. V soboto pridejo tovariši s koprskoga radia in bodo posneli na trak sliko njihovega življenja v koloniji. V nedeljo pa bodo nastopili na odru skupno s črnuški pionirji. Nastop bo dvojezičen, ker so v koloniji v Črnušah tudi italijanski pionirji. Ze od daleč vidiš njihovo zastavo z rdečo zvezdo, kako palopa na drogu. Neda Caligarisova poje naprej: «Quel mazzolin di fiora» in ostali, tudi najmlajši jo posnemajo. Plešejo in v plesu prikazujejo žanjice na polju. Ko so do končale svoje vaje, so zopet pionirke, ki pridno posegajo po velikih zalozgah kruha, debelo namazane z marmelado.

«Kam pa jutri, otroci?» «Jutri gremo na Bled. Na Smarni gori in v Kamniku smo že bili. «In sedaj?» «K Savi, na izprehod in v gozd po jagode.»

«Upravnica Marija nam je vso noč pekla, predno smo odšli na Bled, so povedali viški pionirji. «30 kg pečenke, dve velike škatli piškotov, dve škatli sira in marmelade smo vzeli s seboj, pravi medicinska sestra. «Torej na Bledu ste bili?» «Da, na Bledu. Jutri pa gremo v Postojnsko jamo. «Za slovo, kajne, predno greste domov?» «Hm, domov, jaz bi ostala le tu, skomigne z rameni veliko lepo, plavalas deletce. «Tu bi ostala in čakala. «Ker je lepo. «Ali je še kdo, ki bi hotel tu ostati?» «Jaz, jaz...» (Toliko je glasov in obrazov. V tistih trenutkih, ko si z njimi, se ti vsi izobličijo v enega samega.

«Fazio Pino bi se hotel ostati. «Kateri je Fazio Pino?» «Tisti mali, črni od » Svetega Jakoba. Ze od daleč se smeji, ker je šel svoje ime, čeprav razume le malo slovenski. Rad bi bil pač v koloniji, ker je kolonija doma in lepi veliki hiši z velikimi okni, kjer je veliko sonca in kjer za njegov žledčak vedno nekdo skrbi. Po njegovem se bolje od mamic, ker veta mnogokrat ni ma denarja, da bi otroka našli.

V zdravstveno kolonijo v Logatcu so prišli slobodni in slobno hranjeni otroci. Da bi jih ti mamic samo videla pri sladkih, sveže pečenih štrikljah in lončuk mleka. Kako hitro vse pospravijo in dvignejo ročice: «Se, se enkrat mi napolnite lončke. Jože je njihov načelnik, to je oni, ki je prvi oni dan govoril po radiu. Ne bo do se se umili v Trst. Morajo ostati še nadalje, da se popolnoma okrevajo. V Kranj poidejo in na Lesce. Razporejajo, kam kdo gre. V teh treh tednih so sklenili prijateljstva med seboj in zdaj bi hoteli biti prijatelji skupaj. Mahoma pričnejo kapti v lončke grenke solze. Neva s Katina gre na Lesce in z njo hočeta tudi Katinačarica Marica in Jolanda. Moraj razumeti otroško dušo in se skloniti do nje tako globoko, kot da bi bil sam otrok. Vzgojitelji znajo to in zato se jih otroci oklenejo kot vas, mamic. Zato ti vselej zategnjeno povedo, da je v koloniji lepo.

šiš razen tega, kako ženke je dno orodje.

Cakajoča skupina se je na dvorišču nekaj časa lovila; potem pa se je pod vodstvom vzgojiteljev stnila v prijetno okolje. Zopet, plesala in zapela je pesem o Kozari planji, kjer so bile najtežje partizanske borbe:

Oj, Kozaro, gusta šuma
u tebi je vojske puno.

kako je na Kozari grana,
još je viš mladih partizana.

Izenada se je kolo razklenilo. Mladež se je razgnala proti vratom v obednico. Vrstja se prišla nanjo. Prva skupina beži v zgornje prostore. Ko bo tudi druga pospravila kosilo, bo v vsej koloniji dve uri najstarejša popoldanska tišina. Slišati bo le korake dežurnega, ki bo opravljal svojo dolžnost.

Srbski pionirji ob koprski obali

Ura je ena. Sonce stoji visoko na nebu in izžareva tako vročino, kakor da bi se hotelo na mah izgoreti. Sem od morja veje rahlo vetrič. Zdi se ti, da te boža in odnaša s seboj neznožno opoldansko sopolje. V daljavi se prikazuje najprej velika črna lisa, potem se to izobličijo v parnik. Razloči se že njegov žrelast dimnik, ki bruhla iz sebe reke oblake saj. Končasti premice reče morskjo gladino. Nensadoma ozna in odsekanj tuljenje pristanek in ladja se seslono približa k pomolu.

Med potniki, ki vstopajo takoj spoznaš srbske pionirje. Kako bi jih tudi ne? V svojih kratkih oblekah za sončenje. Okrog vratu nosijo trikotno rdečo ruto. Krekpa, lepo razvita telesa so taka, kakor da bi bila vitla, koža je bakreno-rjava in zdi se ti, da kar puhti zdravje iz nje. Bistre oči se smejejo sončnemu

dnevu, ki jim je danes zopet ustvaril prijetno dopoldne v kopališču. Radujejo se življenja in sveta, ki jih obkrožuje s svojimi lepotami. Tedaj ko so bile njihove mamic mladih in so bili oni se prav malini pionirji, ni bilo tako. Njegove krastote so se razkrivale le bogatašem. Osvobodila borba, v kateri je vodil jun, goslovanske narode tov. Tito, je odprla vrata do njih tudi malim delovnim ljudem, kakršni so njihovi očete in matere. Na obraz jim bereš, da se tega zavedajo in da natančno vedo, kaj se v Jugoslaviji ustvarja z izgradnjo socializma. Ko dorastejo, bodo postali sami njegovi graditelji, sedaj pa hočejo biti vzorni, vselej in povsod disciplinirani pionirji. V Koprju vzbujajo pozornost, ljudje se jih ne morejo nagledati in ne navediti njihovega umilkanemu, samozavestnemu vedenju.

Od nekod je padlo povelje: «Po četa zbor!» Le trenutek nato se s brez hrupa razvrstijo. Trobenta, visok in plecat 12-letni fant, je dvignil svojo trobento, jo prisolnil na ustnice in zatrobil. Dolga vrsta pionirjev je s pesmijo na ustih krenila za njim v pohod. Odkorakali so proti Slovenskemu dijaškemu domu.

Staremu Nikoli, ki je 23 let vratar v Grizojnu, so se prikupili že prvi dan. «To so ti otroci, pravi, razumem se, kakor da bi bili drugi znanec, čeprav ne znam jaz nobene srbske besede in oni ne italijanske. Prvi dan so me zvalili pred hišo, ko so plesali svoje kolo in peli svoje pesmi. Kar pomislil sem se med njimi in pozabil na svojih 6 križev. Zapel sem se sam in da bi šel, nekaj dečlica je samo pomotoma najhušo lakoto. Zbrani so pri obedu, kakor pri najvažnejšem opravilu in drugega ne sliši.

ves svet ena sama dežela. Kar ne more jih pričakati, da se vrnejo domov, ko odidejo jutraj ob 8 na kopanje. Vse mu je, ker pred odhodom vsako jutro teklo lopo pospravijo dvorišče in ker se potem spominjo svojih staršev in jim pišejo, kako se jim godi, da niso v skrbnih zanje. Popoldan pa, ko se po obedu nasipajo, se prične tudi zanj življenje. Ko je ena popoldne, se od minute do minute stopnjuje. Nikoli ne mir. Pionirji v tistem času, jedo v obednici Slovenskega dijaškega doma in, ker tudi obednica ni tako velika, da bi vsi hkrati jedli, morajo jesti v dveh skupinah. Prva skupina pridno pospravlja svoje krožnike. Jed jim gre v slast. Voda in zrak sta najboljši zdravilj za dober tek in malica ob desetih je samo pomotoma najhušo lakoto. Zbrani so pri obedu, kakor pri najvažnejšem opravilu in drugega ne sliši.

Angelo Vivante - JADRANSKI IREDENTIZEM

Nenehna borba za slovensko šolo v Trstu

Raje kakor bi tržaška nacionalistična občina podržala slovenske šole, se odpoje italijanski univerzi v Trstu - Slovensko osnovno šolo pri Sv. Jakobu je ustanovila Ciril-Metodova družba že leta 1887

podeželju in po tržaskih predmestjih. V resnici pa sami voditelji italijanskega nacionalizma v zanesljivih krogih priznavajo, da se Slovencem odreja njihova šola v mestu predvsem zato, da bi otroci, v glavnem proletarskih slovenskih družin, ki se zaradi dela zbirajo v velikem številu po tržaskih predmestjih, bili pripravljeni hoditi v italijanske šole.

Da pa so Slovenci po predmestjih res številni, dokazuje neverjetno nagli porast njihovih privatnih šol, s katerimi se upirajo šolski politiki italijanskega nacionalizma, ki jim odreja državno šolo. Naj navedemo en primer. Ciril-Metodova družba je otvorila leta 1887 v Trstu v predmestju Sv. Jakoba osnovnošolski razred, ki ga je sprva obiskovalo 74 učencev. V začetku letošnjega šolskega leta (1911) pa so imele šole Ciril-Metodove družbe (2 ženski in 1 moški, z več vzporednimi razredi) skupno 1537 učencev poleg nekaj stotin otrok, ki so obiskovali 5 otroških vrtec po predmestjih. Pred takimi številki (da ne govorimo o moralni plati te zadeve, ki tudi ne spada v to naše raziskovanje, ki mu gre v prvi vrsti za ugotovitve medsebojno borečih se sil) se človek nehotе vpraša, ali italijanska šolska politika, ki izhaja iz prepričanja, da pospešuje asimilacijski proces, ne rine v prazno prav zaradi pomanjkanja slovenskih učencev, ki naj bi jih asimilirala. Kajti če v resnici sestajemo slovenske učence privatnih šol z učenci slovenskih občinskih šol in nemških državnih šol, pridemo do takega zaključka, da moremo izključiti, da bi stopale v asimilacijsko področje italijanske šole kakšne znanjejske skupine slovenskih učencev. Vsekar pa je treba te gotovo neznatni peščici

primerjati množico slovenskih otrok, ki se zaradi pomanjkanja občinskih državnih šol (to je šole, ki bi bila pod italijanskim gospodarskim in kulturnim vplivom) vzgajajo v okolju, ki je iz odpora proti potujčevanju tako nabit s sovražnostnega duha, da je bila do nedavnega italijanska izključena iz vseh tržaskih Ciril-Metodovih šol in se tudi danes pončuje samo v nekaterih višjih razredih. Kar kršno bo narodnostno naziranje mladega rodu, ki bo izšel iz teh šol, si lahko mislimo. Tudi praksa forte potrjuje idealistično trditve Carla Cattanea: nacionalni «jaza» se okrepi, ko trči ob svoj ene-jaza.

Toda ni nam treba segati po filozofiji. Zadolostje, da opazujemo razne prilike asimilacijskih procesov tudi izven Juljske krajine, in prepričani se bomo, da so ti procesi v bistvu odvisni od topografskih sprememb in od gospodarsko-socialnega ustroja prizadetih narodnosti. Dokler so Cehi hodili v nemške predele na Češkem ali dokler se Slovenci prihajali v Trst posamič kot razkropljeni in malodušni kmetje, jim je tu in tam sledila nagla in popolna asimilacija. Ko pa se je na Češkem zaradi industrializacije, v Trstu pa zaradi procvata trgovine vseljevanje v mesta postopoma in kakor so doslej prihajali iz kulturno razvitejših predelov in se stajali v homogennejšimi narodnimi skupinami, je prišla asimilacija prenehavati. In prav v tem trenutku se začnejo uporabljati sredstva, ki naj bi poglajala zopet v tek zarjaveli asimilatorski stroji, odkrivanje slovenskih občinskih šol je eno izmed teh sredstev. Toda šola, ki ni igrala tako rekoč nikake vloge v množični asimilaciji preteklih dob, danes ne more več kdo ve kaj prispevati k nadaljevanju asimilacijske pro-

Dr. GAETA

ZOBODRAVNİK

Izdeluje proteze v jeklu, zlatu, kavčuku in plastiki. Največja garancija. Sprejema od 10 do 12 in od 15 do 19. (Govori slovenski)
TRST, UL. TORREBIANCA št. 43
VOGAL UL. CARDUCCI

Mizarji kmetovalci! Deske smreke, macesne in trdih lesov, trame, vezane plošne in druge.

CALEA
Viale Somino 24
Tel. 0410

Prekrasni modeli
Ženski in moški čevlji
TRGOVINA
TREVISAN
Ulica Vasari 10
Oglejte si zalogo

Kmetovalci, pomnite!

KMETIJSKA NABAVNA in PRODAJNA ZADRUGA

zo. j. v TRSTU

Urad in skladišče: ULICA U. FOSCOLO št. 1 — TEL. 94-386.
Prodajalna v TRSTU: UL. S. MERCADANTE 4 — TEL. 88-19.
Prodajalna v MILJAH: ULICA G. MAZZINI 1.

To je gospodarska ustanova kmetov domačinov, zato kupujte pri njej vse svoje kmetijske potrebščine

CENE UGODNE

BLAGO PRVOVRSTNO

Kopališče Sv. Nikolaj

Najlepše in najbolj upoštevano obmorsko kopališče Gornjega Jadrana. — Kopanje, obala za sončenje, igre, restavracija, balet, koncerti, ples. — Novost: weekend hišice z dvema in tremi posteljami. Informacije pri upravi kopališča. — Prodaja vozništv, ustnopic za kopališče, najem weekend hišice in informacije pri potovalnem uradu «ADRIA - EXPRESS», TRST, ULICA P. SEVERO 5-b, TELEF. 29-243. — Ves meseč julij in avgust bo igral izbran orkester vsak popoldan in zvečer.

Odhod parnikov in motorne jadrnice izpred pomola ribarnice			
NEDELJSKI VOZNI RED:		VOZNI RED	
Iz Trsta:	Iz Sv. Nikolaja:	OB DELAVNIH:	
7.30*	9.15	Iz Trsta:	Iz Sv. Nikolaja:
8.15	10.15	8.15*	12.30*
9.15	11.45	10.00*	15.00*
10.15*	12.30*	11.00*	17.45*
10.45	17.30	12.05*	19.45*
11.30*	18.30*	14.00*	
13.15	19.15	15.00*	
13.45	20.00		
14.30*	21.15		
	21.30*		

Cena za tja in nazaj in vstop v kopališče:
OB NEDELJAH IN PRAZNIH: odrasli 200 L, otroci 130 L.
OB DELAVNIH s parniki: odrasli 200 L, otroci 130 L.
Z motorno jadrnico «Levanla» odrasli 170 L, otroci 120 L.

Gornji vozniki red velja v celoti ob lepem vremenu, dočim velja urnik označen z zvezdico ob vsakem vremenu.
Redna avtobusna proga TRST SV. NIKOLAJ TRST
ODHODI V TRSTU Z AVTOSBUSNE POSTAJE:
OB NEDELJAH: iz Trsta: 8.00, 10.00, 13.30, 15.45.
iz Sv. Nikolaja: 12.25, 12.30, 19.00, 22.40.
OB DELAVNIH: iz Trsta: 8.30, 10.00, 13.45.
iz Sv. Nikolaja: 12.25, 13.00, 22.40.

Cena tja in nazaj istoputnika v kopališču in vracenana odrasli L. 180, otroci L. 120

ceza. V nekaterih okoljih, kakor je tržaško, pa utegne vsiljevanje potujčevalne šole celo roditi nasproten uspeh, to je skrhati spontano asimilacijsko silo okolja, namesto da bi jo povečala.

Priporočimo naj še, da odpor italijanskega nacionalizma proti slovenski občinski šoli ne izvira samo niti v glavnem iz stvarnih osnov, ampak tudi iz čustvenih ali simboličnih pogledov. Tako italijanski nacionalisti, prav posebej se separatisti čutijo danes, potrebo, da obravnavajo naprej vsaj iluzijo, da je Trst neko čisto italijansko mesto, kjer zaradi tega ne morejo obstajati nikake pravne neke druge domače narodnosti. Videli smo že dovolj jasno, kakšno stvarnost dan na dan ruši to iluzijo, toda prav zaradi tega potrebo ta iluzija v nekaterih slojih neko skoraj mistično silo in privlačnost. Dokaz: raje kakor bi tržaška nacionalistična občina podržala slovenske šole v mestu, se odpoje (ta izjava je bila podana že večkrat italijanski univerzi v Trstu).

V Istri so bile pred slovenskim prerodom osnovne šole, italijanske in slovenske, redke in so komajda životarle. Zelo pogostokrat pa so bile italijanske osnovne šole tudi v strnjeno slovenskih, vsakega asimilatorskega sredstva oddaljenih krajih, ki so zaradi tega ostali kljub italijanski šoli slovenski. Toda imamo tudi primere, ki so bili pod italijanskim vplivom. V teh krajih je etnična dan prebivalstva ostala trdno slovenska in je prav pred kratkim dan znamenja nenadnega prebujanja. Druge pa je zaradi istosmernosti drugih topografskih ali družbenih činiteljev italijanska šola v slovenskih krajih utegnila pospeševati asimiliranje. Toda danes, ko se Slovani narodnostno že prebudili, se to dosaj vedno redkeje rezultati pa so dan na dan manj gotovi in nezanesljivi. Po vsaki tem lahko rečemo, da italijanski nacionalisti radi pretravajo (vsebuje drugi namen) vplivnost italijanske šole, ki naj bi bila malone neko čudežno asimilatorsko sredstvo predvsem v krajih, kjer ne nobene druge oblike narodnega življenja. Eden izmed takih predelov je Istra: toda vprav v Istri bijeta na eni strani Lega Nazionale, na drugi strani pa Ciril-Metodova družba vsaka s svojimi osnovnimi šolami najživahnejši boj za asimilacijo in proti nji.

(Nadaljevanje sledi)